

کارنامه

بررسی تأثیر عوامل اقتصادی - آموزشی بر بیکاری و اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی

از دید اعضای هیات علمی و دانشجویان دانشگاه صنعتی

پژوهشگر: مازن، مستاری پور ✓

مقدمه

یکی از معضلات اصلی و اساسی در کشورهای در حال رشد، بیکاری فارغ التحصیلان و مسایل مربوط به اشتغال آنها می باشد. امروزه اشتغال نیروی انسانی مهم ترین و اساسی ترین هدف برنامه ریزی اقتصادی، اجتماعی هر کشوری را تشکیل می دهد. همچنین گسترده ترین و پیچیده ترین موضوع علم اقتصاد نیز می باشد. بازار کار از دو عنصر اصلی عرضه و تقاضای نیروی کار تشکیل شده است و یکی از مهم ترین عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی بالفعل و بالقوه به شمار می رود. بنابراین، بازار کار یکی از مهم ترین بازارهای چهارگانه در اقتصاد است که به لحاظ سر و کار داشتن با انسان از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

بیان مسأله

امروزه بیکاری در هر جامعه ای به صورت یک مسأله سیاسی - اجتماعی نمایان شده است. به طور کلی، بیکاری بیان شرايطی است که در آن از تمامی عوامل تولید موجود در تولید کالاها و خدمات استفاده نمی شود. اما به طور معمول وقتی صحبت از بیکاری می شود، تنها عدم به کارگیری

عامل کار مدنظر قرار می گیرد و موقعی که صحبت از اشتغال است، به کارگیری عوامل تولید مورد نظر می باشد. امروزه مشکل بیکاری در هر جامعه علاوه بر ویژگی اقتصادی از ابعاد فردی و سیاسی نیز برخوردار است. در بُعد فردی پاسکال اعتقاد دارد که «سرچشمه همه فسادها بیکاری است و شیطان برای دست های بیکار، کار تهیه می کند.» (مجله اقتصاد سیاسی، ۱۳۷۸، ص ۱۵). تأثیر این پدیده نامطلوب بر آحاد جامعه به گونه ای است که کلارک و اسوالد اظهار می دارند که بیکاری یکی از زمینه های اصلی بدبختی در هر جامعه ای محسوب می شود. می توان گفت انسان بیکار دو رابطه اصلی با جهان ندارد. اول رابطه انسانی و معنوی و دیگر رابطه اقتصادی. پس کار تنها عامل تبلور شخصیت انسانی در جامعه می باشد. با توجه به اینکه بازار کار و آموزش قویاً به هم وابسته اند تا حدی که نوسانات تقاضا برای نیروی کار به تغییراتی هم در عرضه و هم در تقاضا برای آموزش می انجامد، به همین دلیل بایستی یک برنامه ریزی صحیح و وسیع در زمینه نیروی انسانی صورت گیرد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این تحقیق، بررسی تأثیر عوامل اقتصادی - آموزشی بر بیکاری و اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی بوده است. بنابراین برای دستیابی به این هدف کلی، دستیابی به اهداف ذیل مورد نظر پژوهشگر بوده است.

- ۱- تعیین میزان تأثیر عوامل اقتصادی بر افزایش بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی
 - ۲- تعیین میزان تأثیر عوامل آموزشی بر افزایش بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی
 - ۳- تعیین میزان تأثیر عوامل اقتصادی بر افزایش اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی
 - ۴- تعیین میزان تأثیر عوامل آموزشی بر افزایش اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی
- ۵- بررسی نگرش اعضای هیات علمی و دانشجویان در خصوص تأثیر عوامل اقتصادی - آموزشی بر بیکاری و اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی با توجه به ویژگی های دموگرافیک آنها (سن، مدرک تحصیلی و دانشکده)

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌های مورد پژوهش در این تحقیق عبارت بودند از:

- ۱- بین عوامل اقتصادی با افزایش بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه وجود دارد.
- ۲- بین عوامل آموزشی با افزایش بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه وجود دارد.
- ۳- بین عوامل اقتصادی با افزایش اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه وجود دارد.
- ۴- بین عوامل آموزشی با افزایش اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه وجود دارد.
- ۵- بین نظرات اعضای هیأت علمی و دانشجویان در خصوص عوامل اقتصادی - آموزشی بر بیکاری و اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با توجه به ویژگی‌های دموگرافیک آنها (سن، مدرک تحصیلی و دانشکده) تفاوت وجود دارد.

مطالعه منابع مربوط به

موضوع تحقیق

بیکاری که در کل به معنای عدم به کارگیری عامل کار در تولید کالا و خدمات است را می‌توان به دو دسته ارادی و غیرارادی تقسیم کرد.

الف) بیکاری ارادی: این نوع بیکاری، بیکارانی را شامل می‌شود که شغل قابل دستیابی برای آنان وجود دارد ولی به این امید که در آینده بتوانند شغل بهتری بیابند، شغل‌های موجود را انتخاب نمی‌کنند. (کولری، ۱۳۶۵)

ب) بیکاری غیرارادی: این بیکاری، حالتی است که فرد توانایی انجام کار را داشته باشد و همچنین میل و رغبت برای کار نیز در وجود او باشد، اما در اقتصاد و جامعه شغلی وجود نداشته باشد. عدم فرصت شغلی برای افراد تحصیل کرده که عمدتاً در کشورهای جهان سوم

رواج دارد، دو پیامد مهم زیر را در بردارد. (تودارو، ۱۳۶۶)

۱- این افراد که عموماً متخصص هستند، بیکار شده یا بیکار مانده و جامعه از تخصص آنها بهره نمی‌برد.

۲- مهاجرت افراد متخصص به کشورهای پیشرفته که به معضل فرار مغزها معروف است.

بسیاری از بیکاران غیرارادی به خاطر عدم

شغل متناسب با تخصص خود شغلی نامتناسب با

وضعیت و تخصص خود انتخاب می‌کنند که

اگرچه ظاهراً بیکار نیستند ولی عملاً بیکارند و در

یک بیکاری پنهان به سر می‌برند. زیرا از تمامی

توان و تخصص آنها در تولید کالاها و خدمات

استفاده نمی‌شود. بیکاری غیرارادی نیز خود به دو

نوع اصطلاحی و غیراصطلاحی تقسیم‌بندی

می‌شود.

الف) بیکاری غیرارادی اصطلاحی: این

بیکاری زمانی است که کار به مقدار کافی برای

همه وجود داشته باشد و عرضه بیش از حد یک

کار در یک جا با کمبود عرضه کار در جای دیگر

تعديل شود. (تودارو، ۱۳۶۶)

ب) بیکاری غیرارادی غیراصطلاحی: این

بیکاری زمانی روی می‌دهد که تعداد مشاغل کمتر از

تعداد کارگرانی باشد که به دنبال کار هستند.

عوامل اقتصادی - آموزشی

مؤثر بر بیکاری

فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

به طور کلی می‌توان عوامل اقتصادی - آموزشی زیر را بر بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی مؤثر دانست.

۱- به علت عدم گسترش نیروی ماهر و

متخصص و کافی آموزش عالی و وجود

وابستگی‌های صنعتی به خارج، تعدادی از

خارجیان نیز جذب بازار کار می‌شوند که این امر خود بر بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تأثیر می‌گذارد.

۲- مهاجرت روستائیان به شهرها باعث ایجاد فشار بر بازار کار می‌شود و بر نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی اثر می‌گذارد.

۳- کاهش واردات کالاهای سرمایه‌های، افزایش مالیات و هزینه‌های تولید منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در زمینه ایجاد اشتغال می‌شود.

۴- سرمایه‌گذاری‌هایی که در رشته‌های مختلف صنایع می‌شود، بیشتر جنبه سرمایه طلب بودن آنها مورد توجه قرار گرفته است تا جنبه اشتغال‌زا بودن آن و از این راه عده‌ای از متخصصان را که سابقه مهارت و تخصص دارند، از فعالیت بازمی‌دارد.

۵- به علت ساختار نامناسب اقتصاد در ایران و عدم استفاده صحیح از سیاست‌های پولی و مالی که از یک طرف باعث سودآوری بالای فعالیت‌های غیرمولد و عدم سودآوری بخش‌های تولیدی از طرف دیگر شده است. لذا بخش اعظم تسهیلات بانکی در قالب تبصره‌های تکلیفی و غیره به صورت غیرمستقیم در قالب فعالیت‌های غیرمولد تجلی یافته است و تنها ۳۰ تا ۴۰٪ از پس‌اندازها به سمت سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های تولیدی سوق داده می‌شود. (مجله مجلس و پژوهش، ۱۳۷۸)

۶- عدم مدیریت صحیح در صنایع ایران باعث بالا رفتن نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی می‌شود زیرا برخی از مدیران صنایع هنوز شیوه‌های گذشته را حفظ کرده‌اند و در اثر این نوع طرز فکر به کادر فنی و ماهر آن‌چنان که لازم است توجهی نمی‌شود.

۷- از نظر ساختار و ترکیب رشته‌های

تحصیلی بین نیازهای بازار کار و محصولات دانشگاهی تناسبی وجود ندارد و بیشتر دانشگاهها منحصرأ برای بخش مدرن اقتصاد فعالیت می‌کنند که فقط ۱۰٪ شاغلان را در بردارد، اما حتی برآورنده نیازهای این بخش هم نیستند، زیرا خصلت غالب دروس دانشگاهی بر محور دروس نظری متمرکز گشته است. در حالی که صنایع داخلی به طور عموم به مدیران خطوط مونتاژ و تولید نیازمندند تا طراح و متخصص جنبه‌های نظری.

۸- کم بها دادن مسئولان و تصمیم‌گیرندگان جامعه به نتایج حاصل از تحقیقات و عدم استفاده صحیح از آنها در امور برنامه‌ریزی.

۹- امروزه بسیاری از دانشگاهها تولیدکننده علم نیستند و دلیل آن هم ارتباط نداشتن دانشگاه با جامعه می‌باشد که باعث بی‌محتوا بودن شیوه‌ها و دروس آموزشی کشور می‌شود و بر نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان اثر می‌گذارد.

۱۰- توسعه رشته‌های آموزشی بدون توجه کافی به نیاز جامعه و تحولات جهانی

۱۱- کم توجهی به تحقیق و مهارت آموزی و تکیه بیش از حد بر دروس نظری در تدوین برنامه‌های آموزشی

۱۲- کمبود بودجه تحقیقاتی و عدم تناسب آن با تعداد پژوهشگران در مقایسه با سایر بخش‌ها

۱۳- دانشگاههایی که در مناطق روستایی قرار دارند، به طور نسبی از نرخ بیکاری برای فارغ‌التحصیلان خود برخوردارند.

۱۴- دانشگاههایی که نسبت به سرانه دانشجویان دارای کادر آموزشی کمی هستند، در شرایط عادی با نرخهای بالاتر بیکاری فارغ‌التحصیلان خود نسبت به دیگر دانشگاهها مواجه هستند. (چونز، ۱۳۷۶)

اشتغال

به طور کلی به کارگیری عوامل تولید را اشتغال می‌گویند. اشتغال نیز خود به دو دسته اشتغال واقعی و اشتغال ناخالص تقسیم می‌شود که اشتغال واقعی بیانگر وضعیتی است که اگر فردی ۸ ساعت مشغول کار باشد، بازدهی او دقیقاً معادل ۸ ساعت است و اشتغال ناخالص همان بیکاری پنهان می‌باشد.

عوامل اقتصادی و آموزشی

مؤثر بر اشتغال

فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

عوامل اقتصادی و آموزشی مؤثر بر اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را می‌توان موارد ذیل دانست:

۱- ایجاد و تجهیز بازار سرمایه و صنایع کوچک و متوسط می‌تواند در رشد سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی در کوتاه‌مدت و بلندمدت تأثیر به‌سزایی داشته باشد.

۲- حمایت از بخش خصوصی که دولت می‌تواند برای جلوگیری و کاهش کسری بودجه، ساماندهی سرمایه‌های داخلی موجود و ایجاد منابع درآمدی مالیاتی، خصوصی‌سازی را به کار گیرد.

۳- ایجاد زمینه‌های خوداشتغالی و کارآفرینی
۴- اعمال سیاست‌های معنوی برای جلوگیری از اتلاف منابع در بخش انرژی و کسب منابع مالی لازم برای طرح‌های عمرانی درآمدزا و اشتغال‌زا.

۵- اصلاح محتوای دروس و ترکیب رشته‌ها برای انطباق با نیازهای کلیه بخش‌های اقتصادی- اجتماعی کشور.

۶- رشته تخصصی و وضعیت تحصیلی

دانشجو یکی از عواملی است که بر تصمیم‌گیری کارفرمایان و مراجع استخدام‌کننده تأثیر می‌گذارد.

۷- تولید و انتشار صحیح اطلاعات مربوط به بازار کار اعم از مقدار عرضه و تقاضای نیروی انسانی متخصص، کمبودهای تخصصی، ساختار دستمزدها و مانند آن.

۸- قدمت و قدرت دانشگاهها در بازیابی برای فارغ‌التحصیلان خود به کارفرمایان بالقوه نیز می‌تواند در استخدام سریع فارغ‌التحصیلان مؤثر باشد. (چونز، ۱۳۷۶)

۹- تغییر نگرش افراد جامعه نسبت به آموزش عالی که این آموزش یک کالای مصرفی و لوکس نیست و نباید برای تهاجر نسبت به خرید آن اقدام کرد، بلکه یک کالای سرمایه‌ای است که افراد جامعه باید برای تأمین و تولید آن تلاش کنند و آن را در فعالیت‌های جامعه به کار گیرند.

پژوهش‌های مرتبط با

موضوع تحقیق

در بررسی‌هایی که در زمینه سابقه تحصیلی این موضوع به عمل آمد، تحقیقی که دقیقاً در راستای این موضوع باشد، یافت نشد اما پارهای از تحقیقات با عناوین دیگر ولی مرتبط با موضوع پژوهش در ایران و جهان انجام شده است که به برخی از آنها اشاره می‌شود: آرجاس (۱۹۹۹) تحقیقی با عنوان بررسی و پیش‌بینی اثرات بیکاری در بین کارگران ساختمانی انجام داد. افراد سهیم در این مطالعه ۵۶۸ نفر کارگر با فواصل سنی ۵۹ - ۴۰ سال بودند. نتایج این تحقیق نشان داد که کارگرانی که برای مدت‌های طولانی بیکار مانده‌اند، دچار افزایش استرس (۲، ۲/۲، ۳/۵) وقوع بیماری‌های همراه با تب (۰/۶، ۰/۴ الی ۰/۹)، کاهش مصرف الکل (۲/۹، ۱/۶

ابزار تحقیق

در این پژوهش با توجه به اینکه پرسشنامه استاندارد شده‌ای در رابطه با موضوع تحقیق وجود نداشت. از دو پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که از ۲۷ سوال بسته پاسخ در طیف پنج درجه‌ای خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم تشکیل شده بود. ابزار دیگر این تحقیق مصاحبه پاره هدایت شده بود که از ۴ سوال باز پاسخ تشکیل شده بود.

اعتبار و روایی ابزار تحقیق

برای آزمودن اعتبار این پرسشنامه از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که ۰/۹۲ = ra بود. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه نیز توسط پژوهشگر و طی مطالعه مقدماتی از دید بعضی از اعضای هیأت علمی تأیید شد.

$$ra \frac{J}{J-1} = (1 - \frac{Es^2}{s^2})$$

شیوه جمع‌آوری اطلاعات

پرسشنامه‌های این پژوهش که حاوی نکات لازم در خصوص پژوهش حاضر و محرمانه بودن اطلاعات شخصی آزمودنی‌ها بود، به مقدار مورد نیاز تهیه و تکثیر گردید و بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان توزیع شد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، اطلاعات به دست آمده آماده تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

روش‌های آماری

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش از روش تجزیه و تحلیل آمار توصیفی (فراوانی، درصد و میانگین) و تجزیه و تحلیل استنباطی (ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون، تحلیل واریانس تک متغیره و آزمون توکی) استفاده شده است.

طرف دیگر تحول یافت و اثراتی بر اشتغال گذاشت.

روش پژوهش

با توجه به ماهیت و موضوع پژوهش در این تحقیق از روش توصیفی - همبستگی استفاده گردیده است. تحقیقات همبستگی شامل کلیه تحقیقاتی است که در آن‌ها سعی می‌شود رابطه بین متغیرهای مختلف با استفاده از ضریب همبستگی کشف شود.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش کلیه اعضای هیأت علمی و دانشجویان دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۸۰ - ۱۳۷۹ بوده‌اند که به ترتیب بالغ بر ۴۵۲ و ۱۲۸۶۰ نفر بوده است.

نمونه و روش نمونه‌گیری

با توجه به اینکه در این تحقیق واریانس جامعه آماری مورد بررسی نامعلوم بود، لذا برای تعیین حجم نمونه، ابتدا یک مطالعه مقدماتی بر روی ۵۰ نفر از اعضای هیأت علمی و دانشجویان صورت گرفت و سپس با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه دل‌دور، حجم نمونه مشخص شد و نمونه‌ای به حجم ۳۵۱ نفر انتخاب گردید.

$$n = \frac{Nt^2}{Nd^2 + t^2} = 2$$

(۱۵۱ عضو هیأت علمی و ۲۰۰ دانشجو)

در این تحقیق، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم استفاده شده است و تعداد نمونه در هر طبقه به اندازه نسبت آن طبقه در کل جامعه آماری، حجم نمونه اعضای هیأت علمی و دانشجویان به نسبت حجم جامعه آماری گروه‌های آموزشی انتخاب و بین آن‌ها پرسشنامه توزیع شد.

الی ۵/۳) و در مقایسه با سایر افراد جامعه مورد مطالعه بودند. در ایران نیز مهاجرانی (۱۳۷۷) تحقیقی با عنوان تبیین تفاوت‌های اشتغال و بیکاری در استان‌های اصفهان، گیلان، کهگیلویه و بویراحمد انجام داد. یافته‌های تحقیق نشان داد که علت اصلی تمام تفاوت‌های اشتغال و بیکاری، تفاوت نسبت شاغلین در صنعت و تفاوت در سرمایه‌گذاری صنعتی است و دلیل تفاوت بار شاغلین، تفاوت ساختار سنی جمعیت می‌باشد. تفاوت درصد شهرنشینی تا حدودی علت تفاوت نسبت شاغلین در صنعت می‌باشد. در جستجوی ارائه یک الگوی فضایی در این تحقیق، این نتیجه به دست آمد که الگوی فضایی اشتغال و بیکاری در ایران با الگوی فضایی مرکز - پیرامون انطباق نسبی دارد. بدین لحاظ که اکثر استان‌های دارای موقعیت نسبی مرکزی، وضعیت اشتغال بهتری نسبت به استان‌های دارای موقعیت حاشیه‌ای پیرامونی دارند و نسبت شاغلین آنها در صنعت به مراتب بیشتر است. کریمی کردآبادی (۱۳۷۵) نیز در تحقیقی با عنوان بررسی عوامل اقتصادی - اجتماعی ساختار اشتغال در ایران با تأکید بر اشتغال در بخش عمومی انجام داد. این تحقیق در دو دوره یکی سال‌های ۵۵ - ۳۵ و یکی سال‌های ۷۰ - ۵۵ انجام شد. در مرحله نخست کشور هنوز گام‌های اساسی در جهت توسعه به مفهوم صنعتی شدن پرنداشته بود و متغیرهای اشتغال در کشور با مشکل روبرو بود ولی به تدریج که کشور در جهت نوسازی و توسعه گام برداشت، متغیرهای سن، جنس، سواد از یک سو و عوامل اجتماعی - اقتصادی از

توزیع درصد پاسخ اعضای هیأت علمی و دانشجویان در پاسخ به سؤالات عوامل اقتصادی بیکاری

سؤال	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		درصد پاسخ‌ها در سطح زیاد و خیلی زیاد	
	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو
۱- عدم ایجاد فرصت‌های شغلی متناسب با تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها در هر سال	۴۵/۵	۴۳/۳	۲۰/۶	۲۶/۶	۱۵/۳	۱۰/۵	۲۰/۶	۲۰/۶	-	-	۶۶/۱	۶۹/۹
۲- عدم جذب صحیح نیروهای متخصص در سازمان‌های دولتی	-	۵۳/۳	۴۲/۲	۱۷/۷	۴۰/۲	۲۰/۶	۲۰/۶	۱۱/۲	-	-	۴۲/۲	۷۱
۳- عدم اعتماد بخش‌های اقتصادی کشور نسبت به نیروهای جوان تازه مدرک گرفته	۵/۵	۲۰/۶	۴۴/۴	۱۸/۹	۵۰/۲	۳۰/۵	-	۲۰/۶	-	-	۴۹/۷	۳۹/۵
۴- عدم سرمایه‌گذاری لازم از جانب دولت در زمینه ایجاد اشتغال	۲۰/۶	۶۰/۵	۶۰/۲	۲۰/۲	۱۱/۲	۱۸/۸	-	-	-	-	۸۰/۸	۸۰/۷
۶- عدم سرمایه‌گذاری لازم از جانب بخش خصوصی در زمینه ایجاد اشتغال	۳۰/۲	۳۳/۳	۱۸/۸	۲۰/۶	۱۰/۵	۲۰/۶	۴۴/۲	۳۰/۳	-	-	۴۹	۵۳/۹
۸- عدم فرصت شغلی در رابطه با تخصصی فرد	۵۰/۷	۶۳/۳	۲۰/۶	۱۵/۵	۱۸/۸	۱۵/۵	۱۱/۲	۱۱/۲	-	-	۷۱/۳	۶۸/۸
۱۰- کمبود زمینه‌های خوداشتغالی و کارآفرینی	۲۰/۶	۲۳/۳	۲۳/۳	۱۵/۵	۴۴/۴	۲۰/۶	-	-	-	-	۷۳/۹	۵۶/۶

نتایج جدول نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخ‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان در سطح زیاد و خیلی زیاد مربوط به سؤال ۴ به ترتیب با ۸۰/۸ و ۸۰/۷ درصد بوده است و کمترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی به سؤال ۲- با ۴۲/۲ درصد و کمترین درصد پاسخ دانشجویان به سؤال ۳- با ۳۹/۵ درصد بوده است.

توزیع درصد پاسخ‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان در پاسخ به سؤالات عوامل آموزشی بیکاری

سؤال	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		درصد پاسخ‌ها در سطح زیاد و خیلی زیاد	
	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو
۵- هماهنگ نبودن رشته‌های دانشگاهی با نیازهای کشور	۴۰/۵	۳۰/۵	۴۲/۲	۴۴/۴	۴/۹	۷/۸	۱۱/۲	۱۴/۴	-	-	۵۲/۷	۷۶/۹
۷- نبودن بیشتر مواد درسی	۱۵/۵	۳۳/۳	۴۲/۷	۵۴/۳	۸/۹	۱۱/۲	۳۰/۵	۷/۸	-	-	۵۸/۲	۸۷/۶
۹- عدم پرورش روحیه خلاقیت و ابتکار در بین دانشجویان	۴۰/۵	۳/۳	۵۰/۴	۴۴/۲	۱۵/۵	۵۴/۳	-	-	-	-	۹۰/۹	۴۷/۵
۱۱- نامتناسب بودن برخی از دروس با رشته‌های مربوطه	۲۰/۶	۸/۴	۱۶/۸	۵/۴	۴۰/۴	۱۸/۴	۱۵/۴	۶۸/۸	-	-	۳۷/۴	۱۳/۸
۱۲- عدم امکانات تحقیقاتی و پژوهشی	۳۰/۳	۵۰/۴	۴۴/۲	۲۶/۶	۳/۳	۲۰/۶	۲۰/۶	-	-	-	۷۴/۵	۷۷

نتایج جدول نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی در سطح زیاد و خیلی زیاد مربوط به سؤال ۹ با ۹۰/۹ درصد و بیشترین درصد پاسخ دانشجویان سؤال ۷ با ۸۷/۶ درصد بوده است و کمترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی و دانشجویان سؤال ۱۱ به ترتیب با ۳۷/۴ و ۱۳/۸ درصد بوده است.

توزیع درصد پاسخ‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان در پاسخ به سؤالات عوامل اقتصادی اشتغال

سؤال	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		درصد پاسخ‌ها در سطح زیاد و خیلی زیاد	
	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو	عضو هیأت علمی	دانشجو
۱- حمایت از بخش خصوصی	۵۵/۵	۲۳/۲	۴۵/۲	۶۵/۴	۷/۸	۱۱/۲	-	-	-	-	۹۵/۴	۸۸/۶
۳- احیاء برخی مشاغل سنتی یا سرمایه‌گذاری جدید	۵/۵	۳۳/۳	۲۰/۶	۵۴/۲	۱۵/۵	۲۰/۶	۶۰/۴	-	-	-	۲۶/۱	۸۷/۵
۵- ایجاد تسهیلات اعتباری	۲۰/۶	۳۳/۳	۳۳/۳	۲۰/۶	۲۰/۲	۱۲/۲	-	۴۰/۲	-	-	۵۳/۹	۵۳/۹
۶- حمایت از صنایع داخلی	۲۰/۶	۳/۳	۵۰/۵	۲۲/۴	۱۵/۵	۱۵/۵	-	۵۴/۲	-	-	۷۱/۱	۲۵/۷
۸- تضمین امنیت سرمایه‌گذاری	۲۵/۵	۳۰/۳	۳۳/۳	۳۳/۳	۳۵/۵	۴۴/۲	۲۱/۲	-	-	-	۵۸/۸	۶۳/۶
۹- سرمایه‌گذاری‌های لازم از جانب دولت جهت ایجاد مشاغل متناسب فارغ‌التحصیلان	۳۵/۵	۳۳/۳	۲۰/۶	۵۰/۵	۴۴/۲	۱۴/۴	-	-	-	-	۵۶/۱	۸۳/۸
۱۰- حمایت از بخش کشاورزی	۲۰/۶	۳۳/۳	۴۴/۲	۱۱/۲	۳۰/۳	۵۴/۲	-	-	-	-	۶۴/۸	۴۴/۵
۱۱- حمایت از صادرات	۲۰/۶	۳۳/۳	۵۰/۵	۲۲/۵	۱۶/۸	۲۲/۴	۱۵/۵	۲۲/۴	-	-	۷۱/۱	۵۵/۸
۱۲- حمایت‌های فکری از متخصصان	۲۰	۶/۶	۵۵/۵	۴۴/۲	۱۵/۵	۲۲/۲	-	-	-	-	۷۵/۵	۵۰/۸
۱۳- حمایت‌های صنفی از متخصصان	۲۰	۶/۶	۵۵/۵	۴۴/۲	۱۵/۵	۴۲/۲	-	-	-	-	۷۵/۵	۵۰/۸

نتایج جدول نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی و دانشجویان به سؤال ۱- به ترتیب با ۹۵/۴ و ۸۸/۶ درصد بوده است و کمترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی به سؤال ۳ با ۲۶/۱ درصد و دانشجویان به سؤال ۶ با ۲۵/۷ درصد بوده است

توزیع درصد پاسخ‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان در پاسخ به سؤالات عوامل آموزشی اشغال

سؤال	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		درصد پاسخ‌ها در سطح زیاد و خیلی زیاد	
	عضو هیات علمی	دانشجو	عضو هیات علمی	دانشجو	عضو هیات علمی	دانشجو	عضو هیات علمی	دانشجو	عضو هیات علمی	دانشجو	عضو هیات علمی	دانشجو
۲- ارتقاء سطح دانش فنی	۳۰	۲۳/۳	۶۰/۲	۴۴/۲	۹/۲	۱۱/۲	-	۱۲/۲	-	-	۹۰/۲	۶۷/۵
۴- افزایش تعداد مراکز تحقیقاتی و پژوهشی	۲۵/۵	۱۳/۳	۱۱/۲	۳۴/۲۱	۳۰	۲۸	۱۸/۹	۲۸/۲	-	-	۳۶/۷	۴۷/۵۱
۷- نهادینه کردن فرهنگ تحقیق و پژوهش	۱۵/۵	۲۶/۶	۳۰/۳	۶۶/۶	۱۰/۲	۷/۸	۴۹/۳	-	-	-	۴۵/۸	۹۳/۲
۱۴- تغییر سیاست‌های آموزشی آموزش عالی	۳۵	۳۶/۶	۴۵	۲۲/۲	۲۸	۳۰	-	۹/۲	-	-	۸۰	۵۸/۸
۱۵- فراهم کردن امکانات آموزشی بهتر	۱۵	۳۶/۶	۱۴	۲۱/۰۵	۱۴/۴۲	۲۱	۴۹/۳	۲۸/۲	-	-	۲۹	۵۷/۶۵

نتایج جدول نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی در سطح زیاد و خیلی زیاد مربوط به سؤال ۲ با ۹۰/۲ درصد و بیشترین درصد پاسخ دانشجویان به سؤال ۷ با ۹۳/۲ درصد بوده است. کمترین درصد پاسخ اعضای هیأت علمی نیز در سطح زیاد و خیلی زیاد مربوط به سؤال ۱۵ با ۲۹ درصد و کمترین درصد پاسخ دانشجویان به سؤال ۴ با ۴۷/۵۱ درصد بوده است.

تجزیه و تحلیل استنباطی یافته‌ها

ضریب همبستگی بین عوامل اقتصادی با بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

	عوامل اقتصادی
بیکاری	rs/۹۶۶
	ps۰/۰۰۸

نتایج جدول نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین عوامل اقتصادی با بیکاری در سطح ۵٪ $p <$ معنادار بوده است. بنابراین، بین عوامل اقتصادی با بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه معنادار وجود دارد.

ضریب همبستگی بین عوامل آموزشی با بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

	عوامل اقتصادی
بیکاری	rs/۹۴۵
	ps۰/۰۲۰

نتایج جدول نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین عوامل آموزشی با بیکاری در سطح ۰/۰۵ $p <$ معنادار بوده است. بنابراین، بین عوامل آموزشی با بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه معنادار وجود دارد.

ضریب همبستگی بین عوامل اقتصادی با اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

	عوامل اقتصادی
بیکاری	rs/۹۰۱
	ps۰/۰۴۱

نتایج جدول نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین عوامل اقتصادی با اشتغال در سطح ۰/۰۵ $P <$ معنادار بوده است. بنابراین، بین عوامل اقتصادی با اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه معنادار وجود دارد.

ضریب همبستگی بین عوامل آموزشی با اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

	عوامل اقتصادی
بیکاری	rs/۸۹۶
	ps۰/۰۳۷

نتایج جدول نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین عوامل آموزشی با اشتغال در سطح ۰/۰۵ $p <$ معنادار بوده است. بنابراین، بین عوامل آموزشی با اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رابطه معنادار وجود دارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به سن آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۲۷۲	۴	۱/۲۵۷	۵۹۵/۰۵۶	۲۲۳۵/۲۲۳	بین گروه‌ها
	۳۰		۴۱۲/۹۹۶	۱۲۴۵۹/۸۵۶	درون گروه‌ها
	۳۵			۱۴۵۹۵/۰۷۸	کل
۰/۵۰۹	۴	۰/۸۵۳	۳۰۳/۹۵۶	۱۲۱۲/۸۱۸	بین گروه‌ها
	۲۰		۳۵۶/۴۸۹	۷۱۰۹/۷۸۵	درون گروه‌ها
	۲۴			۸۳۲۱/۶۰۲	کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری فارغ‌التحصیلان در سطح $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به سن آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری تفاوت وجود ندارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به مدرک تحصیلی آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۱۶۵	۴	۴/۰۶/۰۵	۱۱۸۱/۵۱۸	۴۷۳/۰۶۹	بین گروه‌ها
	۵		۲۹/۰۹۸	۱۴۵/۴۹۰	درون گروه‌ها
	۸			۴۸۷۲/۵۵۹	کل
۰/۲۱۴	۴	۲/۱۳۴	۵۸۶/۰۴۴	۲۳۴۵/۱۷۵	بین گروه‌ها
	۵		۲۷۵/۷۲۸	۱۲۷۳/۶۳۵	درون گروه‌ها
	۹			۴۷۱۸/۸۰۹	کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری در سطح $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به مدرک تحصیلی آنها تفاوت وجود ندارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به دانشکده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۱۶۵	۴	۱/۷۳۲	۶۵۸/۴۵۶	۲۶۳۳/۸۰۳	بین گروه‌ها
	۳۵		۳۸۰/۲۰۷	۱۳۳۰۷/۲۳۴	درون گروه‌ها
	۳۹			۱۵۹۴۱/۰۳۹	کل
۱/۲۹۸	۴	۱/۴۵۶	۶۰۴/۴۵۷	۲۴۱۷/۸۳۰	بین گروه‌ها
	۱۵		۴۴۷/۳۱۶	۶۷۰۸/۷۴۵	درون گروه‌ها
	۱۸			۹۱۲۸/۵۷۷	کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری در سطح $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به دانشکده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی بیکاری تفاوت وجود ندارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به سن آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۷۸۹	۱	۰/۱۰۷	۳۰/۶۰۵	۳۰/۶۰۵	بین گروه‌ها
	۱۲		۴۱۰/۲۲۵	۴۹۲۲/۶۹۷	درون گروه‌ها
	۱۳			۴۹۵۲/۲۰۴	کل
۰/۴۰۵	۱	۵/۹۶۰	۲۰۶/۱۱۶	۲۰۶/۱۱۶	بین گروه‌ها
	۸		۲۴/۵۸۶	۲۷۶/۶۸۷	درون گروه‌ها
	۹			۴۸۲/۸۰۵	کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال در سطح $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به سن آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال تفاوت وجود ندارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به مدرک تحصیلی آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۷۰۵	۱	۰/۱۹۰	۹/۰۰۰	۹/۰۰۰	بین گروه‌ها
	۲		۴۷/۳۶۰	۹۴/۷۴۰	درون گروه‌ها
	۳			۱۰۳/۷۲۰	کل
۰/۶۶۴	۱	۰/۲۵۵	۹/۰۰۰	۹/۰۰۰	بین گروه‌ها
	۲		۳۵/۳۶۰	۷۰/۷۲۰	درون گروه‌ها
	۳				کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به مدرک تحصیلی آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال تفاوت وجود ندارد.

مقایسه میانگین نمرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به دانشکده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال

سطوح معناداری	درجه آزادی	F	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	عوامل اقتصادی
۰/۲۱۹	۱	۱/۶۶۰	۲۹۹/۶۳۶	۲۹۹/۶۳۶	بین گروه‌ها
	۱۴		۱۸۰/۵۵۴	۲۵۲۷/۷۴۹	درون گروه‌ها
	۱۵			۲۸۲۷/۳۸۶	کل
۰/۲۲۰	۱	۱/۸۷۸	۱۷۴/۰۵۱	۱۷۴/۰۵۱	بین گروه‌ها
	۶		۹۱/۵۹۱	۵۴۹/۵۴۸	درون گروه‌ها
	۷			۷۲۱/۵۹۹	کل

نتایج جدول نشان می‌دهد که F مشاهده شده در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال در سطح $P < 0/05$ معنادار نبوده است. بنابراین، بین نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان با توجه به مدرک تحصیلی آنها در خصوص عوامل اقتصادی و آموزشی اشتغال تفاوت وجود دارد.

منابع فارسی:

- ۱- اقتصاد سیاسی (۱۳۷۸)، نشریه ماهانه تخصصی اقتصاد، شماره ۱۴.
- ۲- تودارو، مایکل (۱۳۶۶)، توسعه اقتصادی در جهان سوم (ترجمه غلامعلی فرجادی)، جلد دوم. تهران: سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی
- ۳- جونز، گرنت (۱۳۷۶). اقتصاد آموزش، (ترجمه دکتر مصطفی عمادزاده). اصفهان، انتشارات جهاد دانشگاهی اصفهان
- ۴- کریمی کردآبادی (۱۳۷۵). بررسی عوامل اقتصادی - اجتماعی ساختار اشتغال در ایران با تأکید بر اشتغال در بخش عمومی. پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی. دانشگاه تهران.
- ۵- کولری، آرنولد (۱۳۶۵). تجزیه و تحلیل درآمد ملی و اشتغال (ترجمه حشمت ا... کامرانی). تهران: چاپ و نشر بنیاد
- ۶- مجلس و پژوهش (۱۳۷۸). نشریه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. شماره ۲۷.
- ۷- مهاجرانی، علی اصغر (۱۳۷۷). تبیین تفاوت‌های اشتغال و بیکاری در استان‌های اصفهان، گیلان و کهگیلویه و بویراحمد. پایان نامه دکترا. دانشگاه تربیت مدرس.

منابع خارجی:

- 1 - Leino p (1999) . Predictors and Consequences . f anemployment among construction workers . British Medical Journal. sept4.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی